

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/34/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4415217692
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4415217692.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcu: MIKRON SLOVAKIA, s.r.o., so sídlom Svetlá 8, 811 02 Bratislava, IČO: 34 120 297, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., so sídlom Podzámska 32, 940 02 Nové Zámky, proti žalovanému: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenému advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o zaplatenie sumy 100.290,91 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 15C/150/2016-101 zo dňa 15.11.2018 v spojení s uznesením č. k. 15C/150/2016-175 zo dňa 22.01.2020 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v prvom vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 14.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V časti o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5,05% ročne od 01.09.2015 do zaplatenia konanie druhým výrokom zastavil a rovnako zastavil (v poradí tretím výrokom) aj konanie týkajúce sa eventuálnej žaloby. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy 100.290,91 eura spolu s 5,05% ročným úrokom z omeškania od 01.09.2015 do zaplatenia, eventuálne uloženia povinnosti žalovanému namiesto neho (žalobcu) ako poisteného zaplatiť poškodeným C.. U.H., nar. XX.XX.XXXX a C.. B. M., nar. XX.XX.XXXX, každej sumu 50.145,45 eura spolu s 5,05% ročným úrokom z omeškania od 01.09.2015 do zaplatenia, titulom poisťného plnenia.

2. Po späťvzatí žaloby zostalo predmetom konania zaplatenie sumy 14.000 eur titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré žalobca vyplatil namiesto žalovaného poškodeným C.. U.H. a C.. B. M.. Plnenie zo strany žalobcu nastalo na základe rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 14C/23/2015 zo dňa 19.10.2016, ktorým bol zaviazaný zaplatiť každej zo žalobkyň (C.. U.H. a C.. B. M.) nemajetkovú ujmu v sume 7.000 eur. Žalovaný (KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group) vystupoval v danom spore (sp. zn. 14C/23/2015) ako intervenient na strane žalovaného (MIKRON SLOVAKIA, s.r.o.). Nárok žalobcu je krytý zmluvným poistením a jeho zodpovednosť je daná podľa § 4 ods. 1, 2, 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Dopravnú nehodu, následkom ktorej došlo k smrti U.H. spôsobil zamestnanec žalobcu. Žalobca bol zároveň vlastníkom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda. Vozidlo bolo poistené na základe zmluvy o povinnom zmluvnom poistení uzavretej žalobcom a žalovaným.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania prijal záver, že žalovaný ako poisťovateľ mal za poisteného žalobcu poskytnúť poškodeným na základe ustanovení § 4 ods. 4 zákona č. 181/2001 Z. z. poistné plnenie v rozsahu podľa ods. 2. Keďže žalobca poškodeným plnil na základe rozsudku Okresného súdu Nitra (sp. zn. 14C/23/2015), vznikol mu nárok na plnenie voči žalovanému. Ďalej v odôvodnení rozsudku uviedol, že nemajetková ujma, ktorá bola poškodeným spôsobená smrťou ich blízkej osoby, je zahrnutá do zákonného poisteného krytia o náhrade škody. Z uvedeného dôvodu je daná aj pasívna vecná legitímácia žalovaného v spore. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/8/2017. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia § 488, § 489 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2, 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Proti vyhovujúcemu výroku rozsudku ako aj voči naň nadväzujúcemu výroku o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobu zamietnuť. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Nesprávne právne posúdenie videl v nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore a v „dotváraní“ práva extenzívnym výkladom vnútroštátnych zákonných ustanovení. Nie je sporné, že žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Nitra zaviazaný plniť, pričom tak aj urobil. Nie je mu však zrejmé a ani to z rozsudku nevyplýva, na základe akého právneho titulu sa žalobca domáha plnenia voči nemu. Neobstojí tvrdenie, že sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia, veď žalobca plnil na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku. Žalobkyne sa mohli domáhať plnenia aj priamo voči nemu, a to na základe ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, ale tak neurobili. Keďže súd v odôvodnení neuviedol na základe akého zákonného, či zmluvného ustanovenia posúdil nárok žalobcu, a ako tento vo výsledku právne kvalifikoval, považuje rozsudok za zmätočný a nepreskúmateľný. Najvyšší súd SR opakovane konštatoval, že pod pojem škoda na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení nemožno zahŕňať aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu nie je daná jeho pasívna vecná legitímácia v spore.

5. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného o tom, že pod pojem škoda na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nespadá nemajetková ujma podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Má za to, že súd prvej inštancie správne ustálil, že pod tento pojem treba zahrnúť aj nemajetkovú ujmu. Preto nie je správny ani názor žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácii. Na podporu svojich tvrdení poukázal na rozsudok NS SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016 publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk NS SR č. 8/2018 ako judikát č. R 61/2018, v ktorom najvyšší súd zaujal jednoznačné stanovisko, že „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.“ Skutočnosť, že poškodeným plnil na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Nitra nie je sporná. Keďže poškodené žalovali jeho, hoci mohli žalovať priamo poisťovňu, mali voči nemu exekučný titul a on nemal na výber, či bude poškodeným plniť. Poškodeným plnil to, čo mal plniť žalovaný titulom riadne uzatvorenej poistnej zmluvy o povinnom zmluvnom poistení, o čo žalovaného po ukončení konania o náhradu nemajetkovej ujmy aj žiadal. Povinnosť žalovaného plniť vyplýva priamo z ustanovenia § 4 ods. 4 zákona o povinnom zmluvnom poistení. Tak to ustálil aj súd prvej inštancie, pretože on ako poistený má právo, aby žalovaný ako poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu vyplývajúceho z príslušného zákonného ustanovenia zákona o povinnom zmluvnom poistení, a to v prípade ak ku škodovej udalosti, pri ktorej škoda vznikla a za ktorú žalobca ako poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti. Žalovaný si však svoju povinnosť plniť poškodeným titulom poistného plnenia nesplnil. Túto povinnosť plnil za neho práve on, a preto mu vzniká nárok aby mu poisťovňa plnila to, čo on plnil poškodeným namiesto poisťovateľa, ktorému táto povinnosť vyplýva zo zákona. S poukazom na ustanovenie § 454 Občianskeho zákonníka sa bezdôvodne obohatil ten, za koho sa plnilo to, čo mal podľa práva plniť sám. V zmysle uvedeného

sa tak žalovaný bezdôvodne obohatil na jeho úkor. Rozhodnutie je podľa neho vecne správne, a preto ho navrhol potvrdiť.

6. Odvolací súd v zmysle § 382 Civilného sporového poriadku vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 454 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, podľa ktorého bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám a k ustanoveniu § 451 ods. 1 tohto zákona kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

7. Žalobca k prípadnej aplikácii týchto ustanovení vo svojom vyjadrení uviedol tie isté skutočnosti ako vo vyjadrení k odvolaniu a súhlasil s ich aplikáciou.

8. Žalovaný uviedol, že nie je možné a ani právne správne vo veci aplikovať ustanovenia o jeho bezdôvodnom obohatení. Žalobca nikdy neplnil za neho, ale plnil sám za seba, pretože za nárok zodpovedá hmotnoprávne podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka a tiež plnil na základe právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia.

9. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 1. júla 2016, ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c), § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Preto tento rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

10. Podľa obsahu spisu predmetom tohto sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia, ku ktorému došlo z dôvodu plnenia žalobcu namiesto žalovaného. V spore nebolo sporné, že žalobca bol v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra vedenom pod sp. zn. 14C/23/2015 zaviazaný zaplatiť poškodeným žalobkyniam C.. U.H. a C.. B. M. náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej im v súvislosti s dopravnou nehodou, ktorú spôsobil jeho zamestnanec, a následkom ktorej nastala smrť ich matky U.H.. Pozostalí po zomrelej sa svojich nárokov domáhali práve od žalobcu a súd žalobcu zaviazal k plneniu nemajetkovej ujmy spolu v sume 14.000 eur. Žalobca poškodeným na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku plnil, čím došlo na strane žalovaného ako poistiteľa motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, k bezdôvodnému obohateniu. Žalovaný namietal v odvolaní svoju pasívnu vecnú legitimitáciu v spore a uviedol, že žalovaný plnil len to, k čomu bol rozsudkom v konaní sp. zn. 14C/23/2015 zaviazaný.

11. V súvislosti s námietkou žalovaného o jeho pasívnej vecnej legitimitácii poukazuje odvolací súd na rozsudok NS SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktorý bol predmetom rokovania občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR dňa 09.10.2018, a ktorým bol prijatý záver o pasívnej vecnej legitimitácii poisťovne. Toto rozhodnutie bolo prijaté na uverejnenie v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, M. B. proti E. P. a V. B., ako aj uznesenia Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016 a č.k. I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.8.2016, z ktorých vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Treba povedať, že opačný názor, ktorý popieral pasívnu legitimitáciu žalovaného, bol prezentovaný napr. aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 301/2012, avšak tento právny názor a rozhodnutie jedného zo senátov dovolacieho súdu nebol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR.

12. Keďže motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená smrť U.H., a ktorého vlastníkom bol v čase dopravnej nehody žalobca, bolo poistené zmluvou o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uzavretou medzi stranami sporu, má žalobca ako poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby žalovaný ako poisťovateľ hradil za neho poškodenému

uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení). Škodou pre účely tohto zákona sa rozumie aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Pasívna vecná legitimácia žalovaného je preto v tomto spore bezpochyby daná.

13. Žalobca, ktorý v konaní sp. zn. 14C/23/2015 vystupoval na strane žalovaného, nemohol nijako ovplyvniť voči komu sa poškodené žalobkyne dožadovali svojich nárokov a aké subjekty označili na strane žalovaných. Keďže žalobca bol v spore pasívne vecne legitimovaný ako prevádzateľ motorového vozidla, súd ho zaviazal k plneniu nemajetkovej ujmy. Pasívne vecne legitimovaným v spore o náhradu nemajetkovej ujmy však určite bol aj žalovaný, keďže bol poisťovateľom motorového vozidla, čím je daná jeho zodpovednosť za škodu (nemajetkovú ujmu) spôsobenú prevádzkou tohto vozidla. Poškodené žalobkyne sa však svojich nárokov voči žalovanému (poisťovateľovi) v konaní sp. zn. 14C/23/2015 nedožadovali.

14. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 Obč. zák.). Bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám (§ 454 Obč. zák.). Z dôvodu, že žalobca plnil za žalovaného nemajetkovú ujmu poškodeným, pričom podľa § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení mal nahraďiť poškodeným uvedenú ujmu práve žalovaný ako poisťovateľ, vzniklo na strane žalovaného poisťovateľa bezdôvodné obohatenie v zmysle ustanovenia § 454 Občianskeho zákonníka, ktoré je povinný žalobcovi v súlade s ustanovením § 451 ods. 1 citovaného zákona vydať.

15. Žalovaný vytykal súdu prvej inštancie, že neuviedol, na základe akého zákonného, či zmluvného ustanovenia posúdil nárok žalobcu, a ako tento vo výsledku právne kvalifikoval, rozsudok preto považoval za zmätočný a nepreskúmateľný. Podľa názoru odvolacieho súdu z odôvodnenia súdu prvej inštancie vyplýva, že nárok žalobcu považoval súd za bezdôvodné obohatenie (bod 9. odôvodnenia), ku ktorému došlo plnením žalobcu za žalovaného (bod 22. odôvodnenia). Pravdou je, že súd vo svojom odôvodnení nepoukázal priamo na ustanovenie § 454 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého bolo potrebné posúdiť bezdôvodné obohatenie, ku ktorému plnením žalobcu namiesto žalovaného, na jeho strane došlo. Preto odvolací súd vyzval podľa ustanovenia § 382 Civilného sporového poriadku strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 454 a § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

16. S ohľadom na odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie dáva odpoveď na všetky podstatné námietky žalovaného opísané v odvolaní, jeho odôvodnenie zodpovedá požiadavkám upraveným v ustanovení § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, pričom toto rozhodnutie odvolací súd nezhodnotil ako arbitrárne, nepresvedčivé a nepreskúmateľné, a preto ho ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pričom bližšie zdôvodnenie veci z hľadiska ustanovenia § 454 a § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka sám do odôvodnenia tohto rozsudku doplnil. S ohľadom na to odvolací súd nemohol posúdiť odvolanie žalovaného ako opodstatnené.

17. V odvolacom konaní bol úspešný žalobca, ktorému patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania. Odvolací súd v súlade s ustanovením § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých podľa § 252 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).